Säveltäjä Ilmari Mäenpää työskentelee kaukana asfalttiviidakosta

"Karuuden keskellä tunnen olevani kotona"

YLIKIIMINKI

— Uskottavuus tällä alalla on aikamoisen työn takana, sanoo säveltäjä Ilmari Mäenpää.

Uskottavuutta säveltäjä saa vain tekemällä työnsä hyvin. Ja siihen Mäenpää pyrkiikin. Kuluvaa kesää, samoin kuin lukuisat menneetkin kesät, hän viettää Ylikiimingissä mummonsa vanhassa kotitalossa. Vanha savupirtti, rauhallinen ympäristö ja pihapuissa kiljuvat linnut sekoittuvat Mäenpään teoksiin. Kiiminkijoella ja lapsuuden kesillä Kiimingin Alakylässä on yhä suuri vaikutus Mäenpään tuotantoon.

— Helsingissä kerrostalossa työskenteleminen ei onnistu samalla lailla kuin täällä. Se on mahdotonta, hän sanoo.

Ylikiimingissä lomailevat myös vaimo ja viisi lasta. Lomailulle ei silti saa antaa yliotetta.

— Työlle on raivattava oma aikansa. Säveltäminen vaatii työhön uppoutumista, ja ilman selkeitä aikatauluja työskenteleminen vaatii kurinalaisuutta.

Mäenpää sanojensa mukaan ajautui musiikin pariin parikymppisenä. Hän hakeutui Oulun konservatoriolle saksofoni- ja piano-oppiin. Kiinnostus säveltämistä kohtaan sai Mäenpään Helsingin yliopistoon, ja siellä hän suunnitteli opintonsa niin, että ne tukivat mahdollisimman paljon säveltämistä. Viime vuonna Mäenpää valmistui maisteriksi.

Kiinni musiikissa

Tällä hetkellä Mäenpää tekee tiivistä yhteistyötä tenori Tuomas Katajalan kanssa. Oulun Kolmen konservatoriossa Katajalaan tutustunut Mäenpää sanoo, että tiivis yhteistyö säveltäjän ja musiikin esittäjän välillä on tärkeää. Musiikin testauttaminen laulajan kanssa ohjaa työtä oikeaan suuntaan. Teknisesti laulut eivät saa olla liian vaativia, jotta äänen väri ei kärsi. Laulajien palautteen avulla sävellyksistä saa sopivia kuin räätälin tekemät vaatteet.

— Aina sitä tulee epäilyä omaa osaamistaan. Soittajalta ja laulajalta saatu palaute on parasta.

Mäenpää on myös viime aikoina työskennellyt tiiviisti viiden suomalaisen säveltäjän kanssa, joukossa muun muassa Esa-Pekka Salonen ja Einojuhani Rautavaara. Heiltä saatu kritiikki vie sävellystöitä eteen päin ja positiivinen palaute antaa potkua jatkoon.

Mäenpää ei itse enää tiiviisti esiinny yleisölle, vaan keskittyy omaan, hiljaiseen työhönsä. Silti jonkinlainen kiinnitys esiintymiseen on säilytettävä. Jos tämä side katkeaa kokonaan, on vaikeampaa rakentaa sävellyksiä, jotka toimivat myös yleisön edessä elävässä tilanteessa.

Ilmari Mäenpään sävellysten pohja löytyy Kiimingissä vietetyistä lapsuuden kesistä. Ylikiimingissä hän on tehnyt kesäisin sävellystyötä mummonsa kodissa. Tulevaisuuden haaveissa on palaaminen näille korkeuksille, kunhan kontaktit eteläisessä Suomessa on ensin saatu hiottua kohdilleen.

Vaikkakin Mäenpäällä on paljon positiivisia muistoja Kiimingistä, saa 80-luvun peruskouluelämä hänet miettelisääksi. Mäenpää hieman arvostelee senaikaista peruskoulun ilmapiiriä. Hän itse sanojensa mukaan hädin tuskin kahlasi peruskoulun läpi ja toisaalta taas suoritti yliopisto-opinnot parhailla mahdollisilla arvosanoilla. Se, miksi peruskouluopetus ei siihen aikaan onnistunut motivoimaan oppilaita, mietityttää vieläkin. Yleensä ottaen oppilaisiin tulisi Mäenpään mielestä kiinnittää huomiota yksilötasolla.

— Ihmisiä ei saisi aliarvioida. Halutessaan jokainen voi edetä kuinka pitkälle tahansa.

Tunnettuus on avainasia

Pienenä ongelmana Mäenpää näkee Kiimingin muuttamisessa sen, unohtuuko hän Helsingin päässä pohjoisempaan tulemisen jälkeen. Hän uskoo kuitenkin, että tarpeeksi korkea osaamisen taso mahdollistaa kauempaakin työskentelemisen. Hän on luonut jo paljon tuttavuussuhteita alan ihmisiin niin Suomessa kuin rajojen ulkopuolellakin. Palautetta on tullut muun muassa Yhdysvalloista New Yorkin filharmonikoilta Mäenpään heille lähettämästä sävellyksestä.

Mäenpää on myös työstämässä yhteenä kirjoittajana musiikkiaiheista kirjaa. Kirjassa käsitellään vuoden 65 jälkeen syntyneitä suomalaisia säveltäjiä sekä heidän suhdetta säveltämiseen ja musiikkiin.

Ajankohtaisin Mäenpään projekti on sävellysten tekeminen Helvi Hämäläisen runoihin. Sävellyksiä hän on tehnyt jo pidemmän aikaa. Hetki on ensi vuoden heinäkuussa, jolloin Hämäläisen runoja esitetään Mäenpään sävelten saattelemana taidekeskus Salmelassa Mäntyharjulla.

Juha Virranniemi